

Ο Καμιλλέρι, ο φασισμός και ό... Πιραντέλλο

Οι ιστορίες-μνήμες του πολυδιαβασμένου Ιταλού συγγραφέως είναι πάντοτε παροδίες!

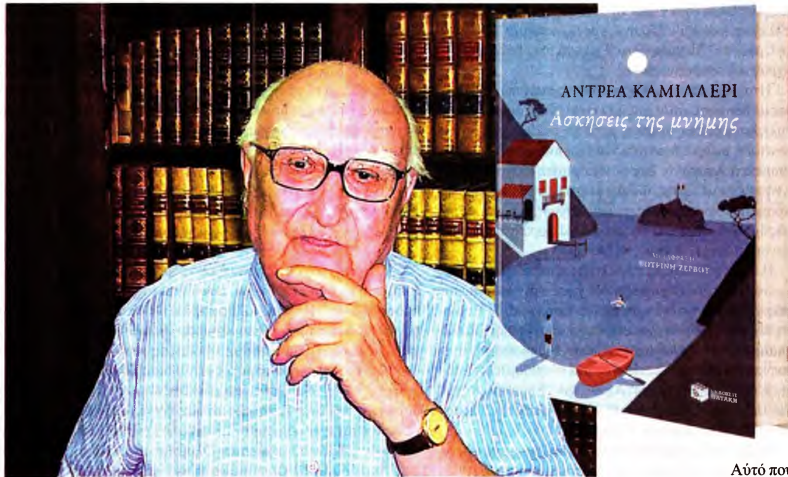
«**Α**σκήσεις της μνήμης», ένα βιβλίο-απόδειξις ότι η Ιστορία, η πολιτική, η ζωή, το θέατρο υπάρχουν μόνον μέσα από τις αντιφάσεις τους, από έναν σπουδαίο ιστορική που ως πρόσωπο λείπει, αλλά εύτυχως κατέλιπε έργο, τον Αντρέα Καμιλλέρι, δημιουργό του «Επιθεωρητή Μονταλμπίνο».

Ο συγγραφέας, σκηνοθέτης και σεναριογράφος Αντρέα Καμιλλέρι είναι ο «πατέρας» του πλέον αντισυμβατικού ήρωος αστυνομικών μυθιστορημάτων, του επιθεωρητή Μονταλμπίνο, ο οποίος έδωσε παραχρυσεύσει και διεξόδους της φορτισμένης καθημερινότητας πολλών εξ' ημών, αλλά δεν ήταν μόνον αυτό, υπήρξε βαθύς γνώστης του θεάτρου, και για τον λόγο αυτόν το βιβλίο «Ασκήσεις της μνήμης» έχει να πει πολλά και στον αναγνώστη.

Είναι μία πραγματική άσκησης μνήμης, ένα είδος ανάθεσας... εργασίας του ελεύθερου χρόνου, της ανάπαυλας, όπου αναπτύσσονται ιστορίες σε 23 ημέρες, για τις αναμνήσεις που σημάδεψαν την ζωή και το έργο του, και που αποτελούν επί πλέον πολύτιμες ετικέτες της ιστορίας του τόπου του τα τελευταία εκατό χρόνια.

Ενασχολούμενος και με την δημοσιογραφία –πώς θα γινόταν διαφορετικώς άλλως τε– ο ίδιος δήλωνε πως «κάθε πρωί στις επτά, φρέσκο, πλυμένος, ζυρισμένος, ντυμένος στην τρίχα, κάθομαι στο τραπέζι του γραφείου μου και γράφω. Είμαι πειθαρχημένος, τέλειος υπάλληλος της γραφής. Με κάποιες κακές συνήθειες, ίσως, γιατί όσο γράφω καπνίζω πολύ και πίνω μπύρα. Και γράφω, γράφω άσταμάτητα».

Στά 91 του, έμαχτο το σκοτάδι της τυφλότητας, ανατρέχοντας στις εικόνες της μνήμης του, και υπαγόρευσε ιστορίες που συνοδεύουν τά σχέδια ξει καταξιώνων

Ιταλών εικονογράφων, οι οποίοι επιχειρούν να εκφράσουν οπτικώς το συναίσθημα του βιβλίου.

Ο Καμιλλέρι, ο πρώτος που έφερε στην Ιταλία το «θέατρο του παραλόγου» του Σάμουελ Μπέκετ, έδω άσχολεϊται με την... στάχτη του Λουίτζι Πιραντέλλο, που το 1942 πέντε μαθητές λυκείου, μεταξύ των οποίων και ο ίδιος, προσπαθούν να πείσουν τις Αρχές να μεταφερθεί από την Ρώμη στο Αγκριτζέντο, τιμώντας την επιθυμία του. Όπως σημειώνουν οι συντελεστές της εκδόσεως-χρονοκάμμουλας, που κυκλοφορεί από τον οίκο Πατάκη, το βιβλίο πηγαινει «πίσω στά 1940 και στό έξοχικό των έκμητρς παπούδων, τή μέρα που ό Μου-

σολίνι κήρυσε τον πόλεμο στό Γαλλία και στην Αγγλία. Η προληπτική λογοκρισία του 1960, που φτάνει ως τή σύλληψη του κριτικού κινηματογράφου που δημοσίευσε, υπό τον εύγλωττο τίτλο «Η Στρατιά Σ' αγαπώ», κείμενο με θέμα τά κατορθώματα του ιταλικού στρατού στην Έλλάδα κατά τή διάρκεια του πολέμου. Οι άφηρηγίσεις του Ρόσου φιλου του, ήθοποιού Πιέτρο Σαρόφ, για τή γνώμη του Τσέχοφ για τον Στανισλάφσκι, για τον Αντονιόνι και τή Μόνικα Βίττι, για τίς παρενέργειες των ψηλών βουνών στό συμπεριφορά ενός ανθρώπου που γεννήθηκε σ' ένα χωριό έναμιση μέτρο πάνω από τό επίπεδο τής θάλασσας, για τή μανία του καπνίσματος, για τον άστυνόμο Καμιλλέρι,

για την όμορφιά που κάποτε είχε τήν τύχη ν' αντικρίσει...»

Η έγκριτος εφημερίς «Ιλ Μεσσατζέρο» σημείωσε σχετικώς ότι «ό Καμιλλέρι, ό τυφλός συγγραφέας με τά χιλία μάτια και τίς χιλιάδες αναμνήσεις, μάς διηγείται τό μικρό έπος του στά μαγευτικά μέρη που ζήσε πραγματικά.

Αυτό που καμία τυφλότητα δεν μπορεί να σήσει και να εξαφανίσει»

Σέ απόσπασμα που δημοσιευομε ό Καμιλλέρι αναγράφει χαρακτηριστικώς πως «τό 1942, πέντε μαθητές του λυκείου του Αγκριτζέντο, ό Γκάσπαρε, ό Λουίτζι, ό Καρμέλο, ό Μίμο κι εγώ, ζήτησαμε άκράδση από τον τότε τοπικό γραμματέα φασίστα, έναν άνθρωπο άξεστο και άπότομο. Παρουσιστήκαμε φορώντας τή φασιστική στολή, χαιρετήσαμε φασιστικά και καρφωθήκαμε σέ στάση προσοχής μπροστά από τό γραφείο του. Ο γραμματέας ανταπέδωσε βιαστικά τον χαιρετισμό με τό άριστερό χέρι, γιατί στό δεξί κρατούσε ένα χαρτί που διάβαζε με ιδιαίτερη προσοχή. Συνέχισε να διαβάζει για λίγο ακόμη, μετά άφησε τό χαρτί, μάς κοιτάξε και ρώτησε: «Τι θέλετε.» Μί-

λησε ό Γκάσπαρε. «Συναγωνιστή γραμματέα, ήρθαμε να ζητήσουμε ή στάχτη του Πιραντέλλο, που τώρα βρίσκεται στην Ρώμη, να μεταφερθεί, όπως επιθυμούσε, έδω στό Αγκριτζέντο. Θέλουμε ό Πιραντέλλο...» Ο γραμματέας τον δέκοψε χτυπώντας δυνατά τό χέρι του στό γραφείο και άμέσως πετάχτηκε όρθιος. «Μή μου μιλάτε για τον Πιραντέλλο... ..!» Ο Πιραντέλλο ήταν ένας βρομερός αντιφασίστας! Και τώρα άδειάστε μου τή γωνιά! Χαιρετήσαμε φασιστικά, κάναμε μεταβολή και φύγαμε ντροπιασμένοι και ταπεινωμένοι».

Υπάρχει και συνέχεια: «Τό 1945, ή Έλλά ελευθερώθηκε από τον φασισμό, οι ίδιοι πέντε, φοιτητές πιά στό πανεπιστήμιο, παρουσιαστήκαμε, αυτή τή φορά με πολιτικά, στον νομάρχη του Αγκριτζέντο, που μάς υποδέχθηκε φιλικά. «Τι μπορώ να κάνω για εσάς, αγαπητά μου παιδιά;» Και αυτή τή φορά πήρε τον λόγο ό Γκάσπαρε. «Κύριε νομάρχη, θά θέλαμε ή στάχτη του Πιραντέλλο, που βρίσκεται στην Ρώμη, να μεταφερθεί στό Αγκριτζέντο για...» «Έ, όχι!» τον δέκοψε ό νομάρχη «ούτε συζήτηση!» «Γιατί;» τώλημσα να ρωτήσω εγώ.

«Γιατί, αγαπητό μου παιδί, ό Πιραντέλλο υπήρξε συνειδητός φασίστας, δέ θέλω να τό κουβεντιάσω άλλω». Μας έσφιξε τό χέρι και μάς χαιρέτησε. Τό ώραίο είναι ότι είχαν δικό τόσο ό φασίστας γραμματέας όσο και ό νομάρχη: πράγματι, ή σχέση του Πιραντέλλο με τον φασισμό είχε πολλές διακυμάνσεις».

Ένα βιβλίο-απόδειξις ότι ή Ιστορία, ή πολιτική, ή ζωή, τό θέατρο υπάρχουν μόνον μέσα από τίς αντιφάσεις τους, από έναν σπουδαίο ιστορική που ως πρόσωπο λείπει, αλλά εύτυχως κατέλιπε έργο... ▲▼

ΙΑΚΩΒΟΣ ΛΙΑΠΟΣ